11-11-2026

Aan:
Minister Jaimi van Essen
Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, Nederland

Minister Silke Gorißen
Ministerin für Landwirtschaft und Verbraucherschutz, Nordrhein-Westfalen

Minister Miriam Staudte
Ministerin für Ernährung, Landwirtschaft und Verbraucherschutz, Niedersachsen

Subject: Gezamenlijke brief van de landbouworganisaties uit Nederland, Noordrijn-Westfalen en Nedersaksen: vier onderwerpen voor uw overleg op 12 november.

Geachte minister Van Essen, minister Gorißen en minister Staudte,

Op 12 november komen de landbouwministers van Nederland, Noordrijn-Westfalen en Nedersaksen bijeen voor hun reguliere overleg over gezamenlijke uitdagingen voor de landbouw. Wij verwelkomen deze langlopende samenwerking tussen onze buurregio's en vinden het belangrijk deze verder te versterken, omdat onze landbouwsectoren nauw met elkaar verbonden zijn.

Onze regio's kennen sterke, diverse en innovatieve landbouwsectoren en liggen in een van Europa's hoogproductieve, vruchtbare gebieden. Onze hoogproductieve landbouwgronden vormen een sterke basis voor zowel de veehouderij als de akkerbouw en maken onze regio's bij uitstek geschikt voor duurzame en efficiënte voedselproductie. Boeren en tuinders produceren hoogwaardig voedsel, dragen bij aan de economie en de leefbaarheid van het platteland en werken dagelijks over onze grenzen heen samen, door kennis te delen en zaken te doen. Dit productieve en onderling verbonden landbouwsysteem is een kracht die wij moeten waarderen en behouden. Tegelijkertijd staan agrarische ondernemers onder aanzienlijke druk door veranderend beleid en toenemende eisen. Veel van deze uitdagingen zijn aan beide zijden van onze grenzen hetzelfde.

Tegen deze achtergrond komen onze landbouworganisaties op 20 november 2026 in Roermond bijeen voor een conferentie met vertegenwoordigers uit Nederland, Duitsland en Vlaanderen. Daar bespreken wij de uitdagingen voor de landbouw in onze regio's en hoe onze organisaties nauwer kunnen samenwerken. Vooruitlopend op uw overleg van 12 november brengen wij graag vier onderwerpen onder uw aandacht die naar onze mening bijzondere aandacht verdienen.

1. Versterking van het concurrentievermogen in onze regio's

De landbouw in onze regio's kan alleen sterk blijven als agrarische ondernemers het vertrouwen en het economische perspectief hebben om in de toekomst te investeren. Stijgende kosten, volatiele markten, toenemende regelgeving en onzekerheid over toekomstig beleid zetten agrarische bedrijven onder druk. Dit is in het bijzonder zichtbaar in de veehouderij, waar de huidige kritieke situatie op de varkensmarkt tot grote zorgen leidt bij boeren in onze regio's. Het versterken van het concurrentievermogen en het scheppen van gunstige investeringsvoorwaarden moeten daarom een gezamenlijke prioriteit zijn. Agrarische ondernemers hebben een stabiel en voorspelbaar kader nodig dat hen in staat stelt te investeren in innovatie, verduurzaming en de toekomst van hun bedrijf. Gezien de nauwe verwevenheid van onze landbouwsectoren en markten, moedigen wij u aan te bespreken hoe onze regio's gezamenlijk het economische perspectief voor boeren kunnen versterken, waar mogelijk acute marktproblemen kunnen aanpakken en ervoor kunnen zorgen

dat nieuw beleid het investerings- en concurrentievermogen van agrarische bedrijven ondersteunt in plaats van ondermijnt.

2. Natuurbeleid en biodiversiteit

Boeren en tuinders spelen een belangrijke rol bij de bescherming en versterking van de biodiversiteit en leveren hier via hun grondbeheer al een bijdrage aan. Tegelijkertijd heeft het natuurbeleid een steeds grotere invloed op agrarische bedrijven. De Vogel- en Habitatrichtlijnen, de regels voor soortenbescherming en de Europese Natuurherstelverordening bepalen mede wat op en rond agrarische bedrijven mogelijk is. Onze regio's staan voor vergelijkbare vragen over de praktische uitwerking van deze regels. Wij beschouwen dit als een belangrijk onderwerp voor uw overleg. Wij zouden een bespreking verwelkomen over hoe onze regio's kunnen samenwerken om het natuurbeleid beter werkbaar te maken voor alle betrokkenen, waaronder boeren, overheden en natuurorganisaties, zodat het daadwerkelijk resultaten oplevert voor de biodiversiteit en tegelijkertijd de landbouw perspectief houdt.

3. Waterbeheer

Boeren en tuinders hebben een duidelijk belang bij een goede waterkwaliteit en een betrouwbare watervoorziening. Velen dragen hier al aan bij via hun beheer van grond, nutriënten en water. Tegelijkertijd heeft het water- en mestbeleid een steeds grotere invloed op agrarische bedrijven. De Kaderrichtlijn Water, de Nitraatrichtlijn en nationale en regionale regels voor mest en bemesting bepalen mede wat op agrarische bedrijven mogelijk is. Dierlijke mest is een waardevolle bron van nutriënten en organische stof voor onze bodems. Hoe wij deze optimaal kunnen benutten, is een gezamenlijke vraag voor onze regio's. Wij steunen transparant nutriëntenbeheer binnen en tussen onze regio's, met inbegrip van een transparante en goed functionerende handel in dierlijke mest. Watersystemen en nutriëntenstromen houden bovendien niet op bij nationale grenzen. Onze regio's staan voor vergelijkbare vraagstukken, van waterkwaliteit tot perioden van droogte en wateroverlast. Waterkwaliteit en een levensvatbare landbouwsector moeten hand in hand gaan. Daarom vragen wij u te bespreken hoe onze regio's van elkaars ervaringen kunnen leren en hoe transparant grensoverschrijdend nutriëntenbeheer en de handel in dierlijke mest kunnen worden ondersteund door duidelijkere, praktischere en beter op elkaar afgestemde regels.

4. Praktische grensoverschrijdende vraagstukken

Agrarische bedrijven zijn grensoverschrijdend actief, maar verschillen tussen nationale en regionale regels kunnen onnodige belemmeringen veroorzaken. Boeren die aan beide zijden van de grens grond beheren, ervaren dit dagelijks. Voor hen zijn de verschillen tussen onze regio's niet theoretisch, maar zeer reëel en vaak aanzienlijk. Dit geldt bijvoorbeeld voor regels rond mest en bemesting, natuurvoorwaarden en vergunningverlening. Hetzelfde geldt voor de bestrijding van dierziekten, faunabeheer en het verkeer van dieren en landbouwproducten. Ook het beheer van wolvenpopulaties vraagt om een gecoördineerde grensoverschrijdende aanpak. Betere afstemming tussen onze overheden kan ervoor zorgen dat beleid effectief is en geen vermijdbare problemen voor boeren veroorzaakt.

Wij hopen dat deze onderwerpen behulpzaam zijn bij de voorbereiding van uw overleg op 12 november. Wij zien duidelijke kansen voor nauwere samenwerking, waarvan zowel de landbouw als onze regio's in bredere zin kunnen profiteren. Onze organisaties zijn graag bereid om hierover in de toekomst met u en uw ministeries van gedachten te wisselen.

Wij zien ernaar uit deze uitwisseling later die maand in Roermond voort te zetten met onze collega's uit Nederland, Duitsland en Vlaanderen.

Hoogachtend,

Ger Koopmans
LTO Nederland

Holger Hennies
Landvolk Niedersachsen – Landesbauernverband

Erich Gussen
Rheinischer Landwirtschafts-Verband

Hubertus Beringmeier
Westfälisch-Lippischer Landwirtschaftsverband